

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

RELIGIE

(cultul romano-catolic de limbă română și de limbă maghiară)

CLASA A XII-A¹

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5959 / 22.12.2006

București, 2006

¹ Se aplică și la clasa a XIII-a, ruta progresivă de calificare profesională.

NOTA DE PREZENTARE

Studiul disciplinei **Religie – cultul romano-catolic** (de limbă română și de limbă maghiară) în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina **Religie** face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile oferă o viziune unitară asupra principalelor domenii ale educației catolice și sunt corelate cu achizițiile dobândite de elevi în perioada anterioară (clasele a IX-a, a X-a și a XI-a).

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Analizarea modului de fundamentare biblică a Decalogului	<ul style="list-style-type: none"> - Decalogul în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii - Porunca întâi: fundamentare biblică; credința, speranța și iubirea - Porunca a doua: fundamentare biblică - Porunca a treia: fundamentare biblică - Porunca a patra: fundamentare biblică - Porunca a cincea: fundamentare biblică - Porunca a șasea: fundamentare biblică - Porunca a șaptea: fundamentare biblică - Porunca a opta: fundamentare biblică - Porunca a noua: fundamentare biblică - Porunca a zecea: fundamentare biblică
1.2. Explicarea semnificațiilor legii, din perspectiva moralei creștine	- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință catolică, utilizând corect termenii specifici moralei creștine	<ul style="list-style-type: none"> - Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă - Cele zece porunci. Decalogul în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii - Poruncile Bisericii și viața morală
2.2. Analizarea unor texte religioase și laice de referință cu privire la Decalog	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Sintetizarea valorilor din Decalog referitoare la formarea propriei identități religioase și la relaționarea cu celelalte persoane	<ul style="list-style-type: none"> - Credința, speranța și iubirea - Obligativitatea duminicii: Liturghia duminicală, zi de har și de încetare a lucrului - Chemarea la curăție - Purificarea inimii și lupta pentru puritate - Îndatoririle copiilor și îndatoririle părinților - Respectul pentru demnitatea persoanei
3.2. Prezentarea modalităților de expresie a rugăciunii și a importanței acestora pentru credincios	<ul style="list-style-type: none"> - Rugăciunea în timpul Bisericii - Expresiile rugăciunii: rugăciunea vocală, meditația, rugăciunea mentală

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Analizarea atitudinilor și comportamentelor care încalcă poruncile lui Dumnezeu și a consecințelor acestora asupra vieții personale	<ul style="list-style-type: none">- Păcate împotriva poruncii întâi- Păcate împotriva poruncii a doua- Păcate împotriva vieții- Păcatele împotriva curăției- Păcatele împotriva demnității Căsătoriei- Păcatele împotriva poruncii a șaptea- Păcatele împotriva adevărului- Dezordinea dorințelor
4.2. Explicarea învățăturilor din Decalog referitoare la viața comunității	<ul style="list-style-type: none">- Viața de căsătorie- Ocrotirea păcii: pacea și evitarea războiului- Doctrina socială a Bisericii- Folosirea mijloacelor de comunicare socială
4.3. Evidențierea caracteristicilor rugăciunii în timpul Bisericii	<ul style="list-style-type: none">- Binecuvântarea și adorația- Rugăciunea de cerere- Rugăciunea de mijlocire- Rugăciunea de mulțumire- Rugăciunea de laudă- Rugăciunea Domnului: <i>Tatăl nostru</i>

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Stabilirea de comparații între semnificația religioasă și cea laică a legii	<ul style="list-style-type: none">- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă
5.2. Evidențierea actualității normelor creștine în societatea contemporană, utilizând cunoștințele religioase și cele din domeniul științelor sociale	<ul style="list-style-type: none">- Cele zece porunci- Poruncile Bisericii
5.3. Analizarea argumentelor și contraargumentelor referitoare la importanța rugăciunii	<ul style="list-style-type: none">- Rugăciunea în Sfânta Scriptură- Rugăciunea în timpul Bisericii- Obiecțiile față de rugăciune

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

Mântuirea lui Dumnezeu: legea și harul

- Legea morală: legea morală naturală, legea veche și legea cea nouă

Cele zece porunci

- Decalogul în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii
- Porunca întâi
 - Fundamentare biblică
 - Credința, speranța și iubirea
 - Păcate împotriva poruncii întâi
- Porunca a doua
 - Fundamentare biblică
 - Păcate împotriva poruncii a doua

- Porunca a treia
 - Fundamentare biblică
 - Obligatorietatea duminicii: Liturghia duminicală, zi de har și de încetare a lucrului
- Porunca a patra
 - Fundamentare biblică
 - Îndatoririle copiilor și îndatoririle părinților
- Porunca a cincea
 - Fundamentare biblică
 - Păcate împotriva vieții
 - Respectul pentru demnitatea persoanei
 - Ocrotirea păcii; pacea și evitarea războiului
- Porunca a șasea
 - Fundamentare biblică
 - Chemarea la curăție și păcatele împotriva curăției
 - Viața de căsătorie
 - Păcatele împotriva demnității Căsătoriei
- Porunca a șaptea
 - Fundamentare biblică
 - Păcatele împotriva poruncii a șaptea
 - Doctrina socială a Bisericii
- Porunca a opta
 - Fundamentare biblică
 - Păcatele împotriva adevărului
 - Folosirea mijloacelor de comunicare socială
- Porunca a noua
 - Fundamentare biblică
 - Purificarea inimii și lupta pentru puritate
- Porunca a zecea
 - Fundamentare biblică
 - Dezordinea dorințelor

Poruncile Bisericii

- Poruncile Bisericii și viața morală

Rugăciunea

- Rugăciunea în Sfânta Scriptură
- Rugăciunea în timpul Bisericii
 - Binecuvântarea și adorația
 - Rugăciunea de cerere
 - Rugăciunea de mijlocire
 - Rugăciunea de mulțumire
 - Rugăciunea de laudă
- Expresiile rugăciunii
 - Rugăciunea vocală
 - Meditația
 - Rugăciunea mentală
- Obiecțiile față de rugăciune
- Rugăciunea Domnului: *Tatăl nostru*

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară pentru clasa a XII-a, la disciplina **Religie – cultul romano-catolic** (de limbă română și de limbă maghiară) cuprind, într-o viziune unitară, principalele domenii ale educației religioase catolice: studiul Sfintei Scripturi, noțiuni de istoria religiilor și din istoria Bisericii, teme fundamentale de teologie, de teologie sacramentală și de teologie morală. Aceste domenii le continuă pe cele abordate la nivelul claselor anterioare și propun conținuturi cu caracter mai complex, posibil de abordat la nivelul elevilor de clasa a XII-a.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului (texte biblice și patristice) și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră pe teme fundamentale de teologie, de istorie a Bisericii și a religiilor;
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de teologie morală;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);
- utilizarea, în procesul de predare-învățare, a noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de **Religie**, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.